Mr.sc. Fehim Terzić
Pedagoški zavod
Zeničko-dobojskog kantona

PISMENA PRIPREMA ZA REALIZACIJU NASTAVNOG ČASA

a) Didaktičko - metodičke odrednice

Predmet: Bosanski jezik i književnost
Razred: III
Predmetno područje: Jezik (gramatika)
Nastavna jedinica: Glagoli
(prošlo, sadašnje i buduće vrijeme)
Tip časa: vježbanje
Nastavne metode: usmeno izlaganje, razgovor, demonstracija, diskusija, pismeni radovi, ilustracija
Oblici rada: frontalni, grupni, individualni
Nastavna sredstva i pomagala: Multimedijalni projektor, prezentacija u PowerPointu, Notebook PC, radni nalozi za grupni oblik rada, magnetna tabla, CD player, kompozicija na CD-u "Valcer cvijeća" P.I.Čajkovski, potrošni materijal (papir, markeri, trake), koverte sa nazivima grupa, tekst pjesme "Kratkotrajna škola" G. Tartalja, nastavni listići
Korelacija: međupredmetna
Lokacija: učionica
Pristup nastavi: kreativna radionica [1]

b) Cilj nastavnog časa: Učenici će uvježbati pravilnu upotrebu glagolskih vremena u komunikacijskim kontekstima zasnovanim na usmenom i pismenom izražavanju.

c) Zadaci nastavnog časa:

1. OBRAZOVNI: proširiti znanja iz oblasti jezika vezana za glagole i glagolska vremena (prošlo, sadašnje i buduće vrijeme); uvježbati pisanje rečenica i kraćih tekstova u zadatom glagolskom vremenu; uvježbati pravilno pisanje riječce "ne" uz glagole i sl.

2. FUNKCIONALNI: formiranje i razvoj intelektualnih, senzornih, izražajnih, vizuelno-perceptivnih i misaonih sposobnosti; razvoj sposobnosti upoređivanja, klasificiranja i uočavanja veza i odnosa među jezičkim pojmovima; aktivno učešće misaonih operacija: analiza, sinteza, apstrakcija, identifikacija i generalizacija; razvoj osjećaja za snalaženje u vremenu i prostoru .

3. ODGOJNI: razvoj ljubavi prema maternjem jeziku, razvoj interesa za pismeno i usmeno izražavanje; poticaj senzibiliteta za uočavanje pravopisnih i gramatičkih normi kao elemenata jezičkog standarda; razvoj navika pravilnog i lijepog pisanja, interesa za izučavanje prošlosti; razvoj grupne dinamike i osobina pozitivnog karaktera ličnosti.

d) Sintetička struktura časa

1. Uvodni dio časa /8 min/:

- Motivaciona priprema- aktivnost
  Igra: " Asocijacije"
- Otkrivanje pojma glagolska vremena (definisanje i određivanje pojma)
- Najava nastavne jedinice putem prezentacije u PowerPointu
  (isticanje naslova)

2. Glavni dio časa /32 min/:

- **Aktivnost br.1**- " To smo mi "
Povezivanje sadržaja date slike u rečeničku konstrukciju i zapisivanje u sadašnjem vremenu
- Prezentacija rezultata na nivou velike grupe
- **Aktivnost br. 2**- "Poznate ličnosti"
Pravilna upotreba glagola datih u infinitivu pri zapisivanju kraćeg vezanog teksta u prošlom vremenu
- Prezentacija rezultata na nivou velike grupe i otkrivanje identiteta tajanstvenih ličnosti iz prošlosti.
- **Aktivnost br. 3**-
" Putovanje u budućnost"
Kreativna radionica zasnovana formulisanju kraćeg teksta u budućem vremenu
- Prezentacija rezultata na nivou velike grupe (izvještavanje)

3. Završni dio časa /5 min/:

- **Aktivnost br.4**- " Izbacite uljeze"
  (pisanje riječce "ne" uz glagole)-
  individualan rad učenika
- Upoznavanje sa sadržajem domaćeg zadatka

[1] Kreativne radionice su vrsta pedagoških radionica koje imaju za cilj razvijanje divergentnog mišljenja i izražavanja u najširem smislu riječi (dramske, likovne, literarne, muzičke, video radionice i sl.)

e) Analitička struktura časa

Uvodni dio nastavnog časa:

U uvodnom dijelu časa, nakon otkrivanja sadržaja kineske poslovice, realizuje se početna fazu kreativne radionice, tj. fazu dogovora. Sadržaj poslovice je dat na prvom slajdu prezentacije u PowerPoint-u i izgleda ovako:

Slajd br. 1

"Putovanje dugo hiljadu kilometara počinje sa jednim malim korakom."

Nakon toga slijedi motivaciona priprema učenika kroz igru "Asocijacije". Pred učenicima se nalaze polja raspoređena u tri kolone. Davanjem tačnih odgovora u kolonama A, B i C učenici otkrivaju tražene pojmove: sadašnjost, prošlost i budućnost, a asocijacijama dolaze do naslova nastavne jedinice – Glagolska vremena.

A	B	C
18.	**PONEDJELJAK**	**PETI**
FEBRUAR	**UTORAK**	**SUBOTA**
2017.	**SRIJEDA**	**JUNI**

SADAŠNJOST	PROŠLOST	BUDUĆNOST

GLAGOLSKA VREMENA

Pitanja:

A1: Koji ćete rođendan slaviti za 10 godina? (18.)
A2: Koji je drugi naziv za veljaču? (februar)
A3: Koji je najveći broj u datumu na tabli? (2017)
B1: Koji je prvi dan u sedmici? (ponedjeljak)
B2: Koji dan u sedmici dolazi iza ponedjeljka? (utorak)
B3: Dan u sredini sedmice? (srijeda)
C1: Koji ćete razred pohađati za 2 godine u isto vrijeme? (peti)
C2: Koji je prvi dan vikenda? (subota)
C3: Dopunite rečenicu:
Na ljetni raspust odlazimo u mjesecu....(junu)

Nakon otkrivanja traženog pojma (glagolska vremena) putem prezentacije u PowerPointu najavljuje se cilj nastavnog časa i ističe naslov:

Glagoli (prošlo, sadašnje i buduće vrijeme)

Glavni dio nastavnog časa:

U glavnom dijelu časa prelazi se na realizaciju sadržaja nastavne jedinice koja se odnosi na predmetno područje Jezik (gramatiku). Kroz posebno kreirane aktivnosti, zasnovane na radioničarskom obliku rada, ponovit će se nastavni sadržaji vezani za glagole i uvježbati pravilna upotreba glagola u navedenim glagolskim vremenima (prošlo, sadašnje i buduće vrijeme). Učenici su podijeljeni u pet grupa (2 grupe po 6 učenika i 3 grupe po 5 učenika). Naziv grupe dobijaju izvlačenjem koverata u kojima se nalaze vremenski termini (sat, dan, sedmica, mjesec, godina).

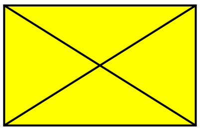

Aktivnost br.1-"To smo mi"

Opis: putem prezentacije nastavnik učenike uvodi u radni zadatak. Svaka grupa dobija po jednu fotografiju zabilježenu tokom posjeta, izleta i ekskurzija. Koristeći se datom fotografijom, tj. njenim sadržajem, učenici će napisati po jednu rečenicu u sadašnjem vremenu čija će konstrukcija odgovarati datoj fotografiji.

Materijal: papirne trake i marker

Nakon rada u malim grupama slijedi prezentacija rezultata rada na nivou velike grupe. (čitanje rečenica)

Fotografije:

1. grupa

2. grupa

3. grupa

4.grupa

5. grupa

Moguća rješenja:

1. grupa: Mi stojimo na drvenom mostu.
2. grupa: Tarik posmatra labudove.
3. grupa: Mi smo u tvrđavi Vranduk.
4. grupa: Mi razgovaramo sa vatrogascima.
5. grupa: Lilo snima emisiju u našoj učionici.

Aktivnost br. 2- " Poznate ličnosti "

Opis: Učenici dobijaju nepotpuno ispisan kraći vezani tekst koji opisuje, tj. predstavlja neku značajnu ličnost iz prošlosti. Glagoli su dati u infinitivu a učenici trebaju upisati pravilan oblik glagola u prošlom vremenu, kako bi tekst imao smisla. Tekstovi se odnose na sljedeće ličnosti: Meša Selimović, Wolfgang Amadeus Mocart, Leonardo da Vinči, Bisera Alikadić, Čarli Čaplin. Tokom rada čuje se pozadinska muzika. (P.I.Čajkovski:"Valcer cvijeća")

Materijal: radni nalozi (papir formata A-3), marker, slike

Sadržaj zadataka datih u radnim nalozima:

1.grupa: Dopunite tekst koristeći glagole. Glagole pišite u prošlom vremenu!
Rodio sam se u Tuzli. Tu sam ***završio*** svoju osnovnu školu. Vaša škola je po meni ***dobila*** ime.
Glagoli: *završiti, roditi, dobiti*

2. grupa: Dopunite tekst koristeći glagole. Glagole napišite u prošlom vremenu!
Rodio sam se u Austriji. ***Svirao*** sam klavir. ***Zvali*** su me "Čudo od djeteta".
Glagoli: *roditi, svirati, zvati*

3. grupa: Dopunite tekst koristeći glagole. Glagole napišite u prošlom vremenu!
Živio sam u Italiji. ***Bio*** sam poznati slikar. ***Naslikao*** sam Mona Lizu.
Glagoli: *živjeti, biti, naslikati*

4. grupa: Dopunite tekst koristeći glagole. Glagole napišite u prošlom vremenu!
Rođena sam u Livnu. ***Napisala*** sam dosta knjiga. ***Pročitali*** ste moju priču "Na pijaci".
Glagoli: *roditi ,napisati, pročitati*

5.grupa: Dopunite tekst koristeći glagole. Glagole napišite u prošlom vremenu!
Glumio sam u filmovima bez zvuka. ***Zabavljao*** sam ljude širom svijeta. ***Nosio*** sam šešir i štap i smiješno se ***kretao***.
Glagoli: *glumiti, zabavljati, nositi, kretati*

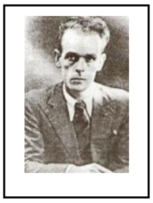

1. grupa

2. grupa

3. grupa

4. grupa

5. grupa

Nakon rada u malim grupama, slijedi prezentacija rezultata rada na nivou velike grupe. Predstavnici grupa čitaju tekstove koji se odnose na poznate ličnosti iz prošlosti, a zadaci su vidljivi i na prezentaciji u PowerPointu. Kada članovi ostalih grupa otkriju identitet poznate ličnosti, otkriva se i slika putem prezentacije.

Aktivnost br.3- " Putovanje u budućnost"

Opis: Ova aktivnost ima karakter kreativne radionice. Učenici trebaju kreirati vezani tekst u budućem vremenu na osnovu izdiferenciranih zadataka.

Materijal: papiri A-3 formata, marker, tekst pjesme

Sadržaj zadataka datih u radnim nalozima:

1. grupa: Pomoću datih slova: A,L,S,M,U,P,T sastavite ime za prevozno sredstvo budućnosti i napišite šta će moći raditi!

2. grupa: Pjesmu "Kratkotrajna škola" napišite u budućem vremenu!

3.grupa: Zamislite da ste tim koji treba da kreira odjeću za sezonu proljeće-ljeto. Napišite u budućem vremenu šta ćemo nositi!

4. grupa: Zamislite da ste tim koji treba iskomponovati kompoziciju koja će nas predstaviti na Eurosongu. Napišite kakva će to kompozicija biti!

5. grupa: Zamislite da gradite novu školu. Kakva će ona biti? Napišite svoje ideje u budućem vremenu!

Nakon faze realizacije slijedi i prezentacija rezultata kreativne radionice na nivou velike grupe. Rezultate izlažu predstavnici grupa uz asistenciju ostalih članova grupe po potrebi.

Završni dio nastavnog časa:

U završnom dijelu časa slijedi finalna aktivnost pod nazivom "Izbacite uljeze". Učenicima pomoću prezentacije u PowerPoint-u nastavnik nudi listu glagola napisanih u odričnom obliku. Zadatak je da učenici prepoznaju pravila pisanja riječce "ne" uz glagole i izbace sve pogrešno napisane glagole. Učenici ovom zadatku pristupaju individualno. Sadržaj dat putem prezentacije nalazi se i na nastavnom listiću:

" IZBACITE ULJEZE !"

~~**NE ĆU**~~ , NEMAM , ~~**NE STAO**~~,

~~**NEPOSTOJI**~~ , NEDOSTAJATI ,

NE IDE , ~~**NE MOJ**~~

Nakon samostalnog rada slijedi rekapitulacija i autokorektura.

Zadavanje domaćeg zadatka: Tekst pjesme "Čudna sprava" Zehre Hubijar napisati u prošlom vremenu u obliku priče.

Čudna sprava

Na Čaršiji – u bazaru,
zeko kupi spravu staru
zlatnu, sjajnu.

U toj spravi dvije ruke
od davnina vrijedno rade,
pa kradljivac neće moći
nikad vrijeme da ukrade.

Gleda zeko sa svih strana
kako radi sprava stara,
a na kraju tiho reče:
Sporo, brate, vrijeme teče.

Prostorni razmještaj:

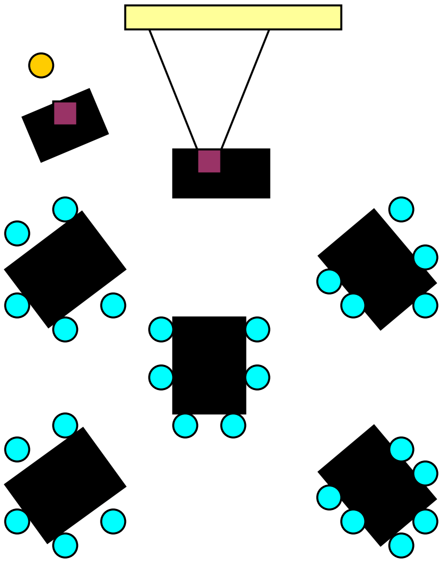

Literatura:

1. Bežen,A. (2008). *Metodika – znanost o poučavanju nastavnog predmeta*. Zagreb: Profil.
2. Hubijar, Z.(1997). Usvajanje simbolike i strukturnih elemenata usmenog i pisanog govora,. Sarajevo: Savez društava prosvjetnih radnika BiH u Sarajevu.
3. Ivić, I., Pešikan, A., Antić, S. (2001). Aktivno učenje.Beograd: Institut za psihologiju.
4. Meyer, H. (2002). Didaktika razredne kvake.Zagreb: Educa.
5. Muminović, H. (2000). Mogućnosti efikasnijeg učenja u nastavi.Sarajevo:DES.
6. Jensen, E. (2003).SUPER-NASTAVA- Nastavne strategije za kvalitenu školu i uspješno učenje. Zagreb: Educa.